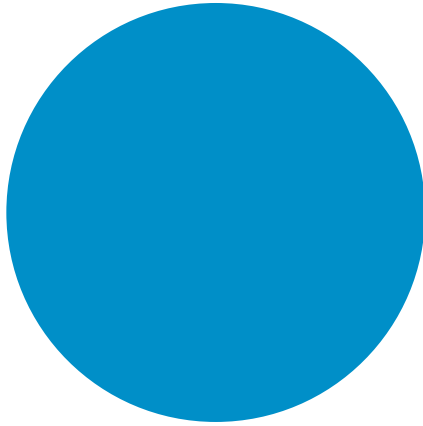
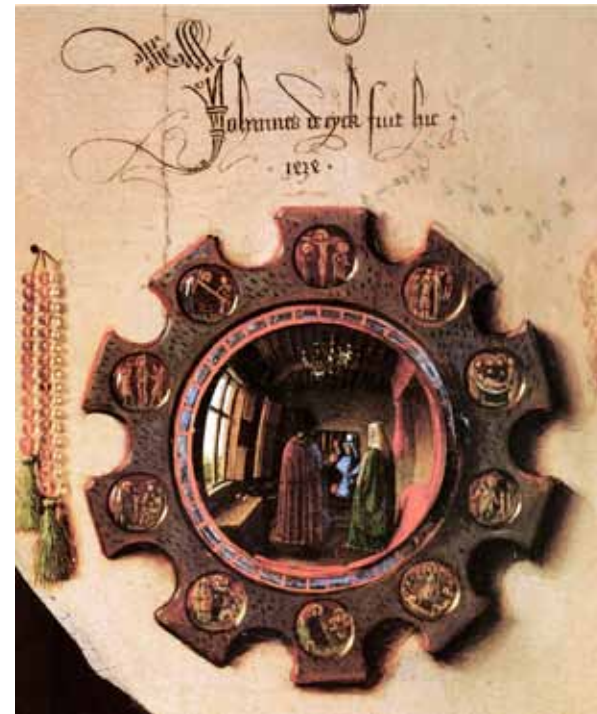

DE LEVENDE SPIEGEL KUNST IN DE WERELD

De spiegel in Jan van Eycks beroemde dubbelpor-
tret *Giovanni Arnolfini en zijn bruid Jeanne Cenami* toont de kunstenaar.
Zelfbewust plaatst hij zichzelf en zijn kunst in de wereld.¹ Hij verbindt,
laat beeld en spiegelbeeld versmelten als bewijs van de stelling dat het
begrippenpaar kunst en wereld een tautologie is. “Kijk,” zegt de spiegel,
“kunst bestaat niet buiten de wereld: zij is in en van de wereld.” Over het
spiegelbeeld in schilderijen schreef Michel Foucault: “*Het beeld wil het
doek verlaten.*”² Met andere woorden: terugkeren naar waar het vandaan
komt.

Zo ziet ook de Jan van Eyck Academie zichzelf, de kunst en de
wereld: onlosmakelijk met elkaar verbonden als in een levende spiegel.

SPIEGELBEELD – 0

Onontkoombare uitgangspunten

De Jan van Eyck Academie heeft goed in de spiegel naar zichzelf, de kunst en de wereld gekeken. Enerzijds omdat zij het tijd vindt haar koers vanuit dat beeld scherp bij te stellen en anderzijds in de wetenschap dat, met behoud van het goede en het eigene, er radicale keuzes gemaakt moeten worden om kans van overleven te hebben. Zij heeft ook gebruik gemaakt van de bevindingen en aanbevelingen uit het Onderzoeksrapport Postacademische instellingen Beeldende Kunst van bureau Andersson Elffers Felix³ en het Advies van de Raad voor Cultuur 2011.⁴ Tegelijk heeft zij, om een stabiele financiële toekomst te verzekeren, in korte tijd verschillende scenario's ontwikkeld – en die blijken kansrijk. Om al het nieuwe dat de Jan van Eyck Academie voor ogen heeft volledig werkelijkheid te laten worden, heeft zij tijd nodig. Voor de komende cultuurplanperiode vraagt de Jan van Eyck Academie € 1.000.000 per jaar aan oftewel twintig plaatsen.⁵ Toekenning van dit gevraagde bedrag betekent ook de tijd krijgen om haar ambities te realiseren.

In zijn nota *Meer dan kwaliteit: een nieuwe visie op cultuurbeleid* heeft de staatssecretaris voor cultuur, Halbe Zijlstra, € 2.500.000 per jaar voor de postacademische instellingen⁶ ter beschikking gesteld. Daarna, met ingang van de cultuurplanperiode 2017-2021, zullen zij vraaggestuurd gefinancierd worden. Dan bepaalt de kunstenaar met een eigen budget naar welke postacademische instelling hij wil gaan; voor het overige zullen de postacademische instellingen eigen inkomsten moeten genereren. Of dat lukt, hangt mede af van wat de postacademische instellingen in de komende cultuurplanperiode aan instrumenten en mogelijkheden in gaan zetten om die eigen inkomsten en de vraaggestuurde werking reëel te maken.

Dat impliceert ten minste twee randvoorwaarden: allereerst moeten de in te dienen beleidsplannen van de postacademische instellingen die toekomst al incorporeren zodat de toekenning van het aangevraagde subsidiebedrag geen uitstel van executie is. Dat vraagt om duurzaamheid van het beleidsplan en *backward planning* vanuit een gedachte toekomst. Het beleidsplan is vanuit dat perspectief ook de brug tussen het – aanbodgestuurde – verleden en de – marktgerichte – toekomst. Ten tweede moet er na 2016 voor de jonge kunstenaar ook werkelijk wat te kiezen zijn, anders is het vraaggestuurde uitgangspunt een loze gedachte – en dat betekent dat in de cultuurplanperiode 2013-2016 in ieder geval meer dan een postacademische instelling in de basisinfrastructuur⁷ opgenomen zal moeten zijn.

Uitgaande van deze twee premissen en de zelf gevoelde

noodzaak tot verandering heeft de Jan van Eyck Academie een beleidsplan opgesteld dat inhoudelijk en financieel vernieuwend én onderscheidend is. Het kernwoord is verbinden. In verbindingen beschouwt en bevordert de Jan van Eyck Academie de ontwikkeling van talent en werk.

Het voorliggende beleidsplan *De levende spiegel. Kunst in de wereld* is het verslag van het vernieuwingsproces, de afwegingen, de keuzes en de eerste proeven van succes. Het reflecteert als Leibniz' 'levende spiegel' (zijn *miroirs vivants*⁸) bewegende beelden die verbinden en zo de toekomst zichtbaar maken. Dat het werken en schrijven aan de toekomst geen wensdenken (*Spiegeltje, spiegeltje, aan de wand...*) is of puur speculeren moge blijken uit: 1. Het feit dat de Raad voor Cultuur in zijn *Advies Bezuiniging Cultuur 2013-2016* nadrukkelijk gezegd heeft dat de Jan van Eyck Academie behouden moet blijven; 2. Dat het kabinetsbeleid is om de regionale spreiding van culturele instellingen te bewaken; 3. Dat er nu en na 2016 voor jonge kunstenaars wat te kiezen moet zijn; 4. De als zodanig bedoelde open en innovatieve slagkracht van het hier gepresenteerde beleidsplan.

SPIEGELBEELD – 1 **Jan van Eyck Academie 2009-2012**

De Jan van Eyck Academie is sinds 1991 een postacademisch instituut voor onderzoek en productie in beeldende kunst, ontwerpen en theorie. Het interdisciplinaire en internationale karakter brengt disciplineoverschrijdende verbintenissen met zich mee die het onderzoek van de JVEdeelnemers/onderzoekers⁹ onvermoeude kanten op laten gaan en inhoudelijk verrijken. De Jan van Eyck is een internationale instelling: haar netwerken, deelnemers en adviseurs bestrijken de internationale kunstwereld, zij verhoudt zich tot internationale ontwikkelingen en is het instituut waar internationaal de ogen op gericht zijn: hier werkt immers het talent van de toekomst. Haar deelnemers zijn tegelijk de internationale ambassadeurs van de Nederlandse kunst, waar zij heen gaan wordt die zichtbaar.

Om tot de Jan van Eyck Academie toegelaten te worden kunnen kunstenaars, ontwerpers en theoretici uit binnen- en buitenland zich aanmelden voor de jaarlijkse selectieronden. Bepalend voor de toelating is de kwaliteit van het werk, de manier waarop over het eigen kunstenaarschap is nagedacht en hoe dat zichtbaar is in het werk. Doorslaggevend is vervolgens het onderzoeksvoorstel, de inhoudelijke beschrijving van het project dat de onderzoeker gedurende zijn verblijf aan de Jan van Eyck Academie wil realiseren. Vrijwel altijd mondt dat onderzoek uit in een publicatie, een symposium en/of presentatie. Om enkele te noemen: *¿Museum in Motion?* (2004), in samenwerking met Het Domein in Sittard en het Van Abbemuseum in Eindhoven, *Breath-Taking: Air, Art, Architecture* (2005) met Peter Sloterdijk, *Innovative Game Design* (2005) in samenwerking met de Universiteit Maastricht, *Euregional Forum* (2008) van BAVO, *Dieter Roth visits Maastricht* (2011).

Per jaar zijn er ongeveer 50 onderzoekers verbonden aan de Jan van Eyck Academie. Zij verblijven er een tot twee jaar en worden begeleid door twaalf adviserend onderzoekers, vier per afdeling. Daarnaast komen er regelmatig gasten van buiten, voor het geven van lezingen, voor het deelnemen aan een symposium, voor het afleggen van atelierbezoeken. Het jaarlijkse budget bedraagt afgerond € 2.600.000.

De Jan van Eyck Academie staat internationaal hoog aangeschreven. Vele van de onderzoekers die van de Jan van Eyck afkomen behoren tot de top van de internationale kunst en ontwerpen: Jeanne van Heeswijk (NL), Falke Pisano (NL), Pascale Gatten (NL), Ryan Gander (GB), Armando Andrade Tudela (PE), Johan Grimmonprez (BE), Sara De Bondt (BE), Jop van Bennekom (NL).

Het Jan van Eyck Documentatiecentrum volgt de alumni en

onderhoudt contact met hen. Uit het onderzoek van Andersson Elffers Felix blijkt dat de onderzoekers een hoog waarderingscijfer aan de Jan van Eyck Academie, haar internationale betekenis, begeleiding en mogelijkheden toekennen. Het rapport concludeert: “De Jan van Eyck heeft de naam een vrijdenkerszone te zijn met ruimte voor experiment, en die via de theoretische invalshoek uitdaagt om conceptueel over de beeldende kunst na te denken. Het wordt gezien als dé instelling in Nederland waar ontwikkeling in de kunsten vorm krijgt.”¹⁰

In hetzelfde rapport is ook geconstateerd dat de Jan van Eyck Academie niet altijd evenveel zorg heeft besteed aan haar communicatie met de buitenwereld over het vele goede en belangwekkende dat binnen en buiten haar muren tot stand kwam; zij kon daardoor de indruk wekken van de wereld afgekeerd te zijn.

Met het aantreden van de nieuwe directeur per 1 september 2011 is een begin gemaakt om dat en een aantal andere zaken structureel te veranderen. Omdat verandering een constituerend element in de geschiedenis van de Jan van Eyck Academie is, was het hier ook (weer) tijd voor – zowel om de juiste boodschap voor het voetlicht te brengen als om zichtbaar te anticiperen op de implementatie van het nieuwe beleidsplan en de zich daarachter ontvouwende toekomst. Het moet niet bij woorden blijven maar zich onmiddellijk tonen “*als in een glanzende spiegel*”.¹¹

SPIEGELBEELD – 2

Plaatsbepaling Jan van Eyck Academie

Om te bepalen wat je wilt en kunt zijn, moet je je bewust zijn van je context. Het nieuwe *mission statement* en het nieuwe curriculum, het programma voor talentontwikkeling, van de Jan van Eyck Academie moeten gerelateerd zijn aan haar context die bestaat uit haar geschiedenis, haar geografische ligging, haar verhouding tot haar regio en de wereld en tot de tijd: de maatschappelijke en politieke omstandigheden en de ontwikkelingen in de kunst.

De **geschiedenis** van de Jan van Eyck Academie gaat terug tot de jaren twintig van de vorige eeuw. Het bleef toen bij de wens van een aantal kunstenaars en geestelijken om een kunstacademie in Limburg op te richten. Pas na de Tweede Wereldoorlog werd die werkelijkheid. Zij was bedoeld als het inhoudelijke en katholieke tegengewicht van de Rijksakademie in Amsterdam. Van aanvang af (1948) waren reflectie maar ook kunstgeschiedenis, literatuur, filosofie, het denken over kunst, een belangrijk onderdeel van het curriculum van de academie. In 1980 werd zij een werkplaats voor de kunst, in 1991 een multidisciplinaire postacademische instelling voor beeldende kunst, ontwerpen en theorie, in 2001 een postacademische instelling voor onderzoek en productie in de beeldende kunst, vormgeving en theorie.

De geschiedenis van de Jan van Eyck leert dat zij, om de veranderende tijden het hoofd te bieden, regelmatig van opzet is veranderd en haar beleid gewijzigd heeft. Dat dit ook nu het geval zal zijn, is een deel van haar identiteit.

Geografisch gezien ligt de Jan van Eyck Academie in Maastricht (inwonersaantal ongeveer 120.000) in het uiterste zuiden van het land, vanuit Randstedelijk perspectief in de periferie. Het perspectief verschuift echter betekenisvol in de wetenschap dat Maastricht, ‘in de periferie’, het centrum is van de Euregio, een deels landelijk en deels verstedelijkt gebied (inwonersaantal ongeveer vier miljoen). In een variant op de lappenmetropool (benaming voor de Randstad, inwonersaantal ongeveer zeven miljoen) kan dit gebied een landschapsmetropool worden genoemd: stedelijke clusters geborgen in uitgebreide en gevarieerde landschappen. Op de kaart Eutropolis¹² van Mauer United Architects die de London Subway Map over dit gebied legde, is goed te zien hoe het de schaal en omvang van Londen heeft (zie spread). Deze landschapsmetropool heeft zijn eigen identiteit en eigen vraagstukken op het gebied van ruimtelijke ordening, krimp, landschappelijke inrichting, sociale

ontwikkelingen. Stuk voor stuk onderwerpen waar de Jan van Eyck Academie zich als internationale, artistieke postacademische onderzoeksinstelling toe kan en wil verhouden. Voor de Jan van Eyck Academie is haar ligging in de Euregio dus een unieke kans en het uitgangspunt voor haar existentie: de periferie is tenslotte overal en haar vragen, problemen en mogelijkheden zijn universeel. Zij participeert in ontwikkelingen en manifestaties die de Euregio als uitgangspunt hebben, zoals Manifesta 2012 en Maastricht Culturele Hoofdstad 2018. Tot slot: het Verdrag van Maastricht (1992) heeft Maastricht tot een internationale *lieu de mémoire* gemaakt, haar naam is voorgoed verbonden met Europa en internationalisering. Internationaal georiënteerde instellingen als de Universiteit Maastricht en de Jan van Eyck Academie zijn er de blijvende dragers van.

In Maastricht bevinden zich vele **onderwijsinstellingen**: de Universiteit Maastricht, de Hogeschool Zuyd met de Toneelacademie, het Conservatorium, de Academie Beeldende Kunsten – met een studentenpopulatie van 13.000 studenten (waarvan 7.000 uit het buitenland) en de ambitie uit te groeien tot 17.000. In de Euregio wordt op onderwijsgebied veel samengewerkt. De Toneelacademie, het Conservatorium, de Academie voor Bouwkunst en de Academie Beeldende Kunsten zetten masteropleidingen op en werken samen aan een nieuwe I-Arts (interdisciplinaire kunst) opleiding. De Jan van Eyck Academie wil hier een belangrijke rol in spelen en ingaan op de vraag naar samenwerking.

Ook de veranderde **maatschappelijke en politieke** verhoudingen noodzaken de Jan van Eyck Academie zich te bezinnen op haar positie en profiel. De verdeling van de 50 beschikbare plaatsen vooronderstelt, zoals gezegd, eigenheid, onderscheidenheid en innovatie. Dit beleidsplan *De levende spiegel. Kunst in de wereld* is daar de proeve van.

In aansluiting hierop wil de Jan van Eyck Academie haar **curriculum voor talentontwikkeling** herijken. Het bestaande is een variant op het gangbare model van de individuele kunstenaar die in zijn atelier zit, op regelmatige tijden bezoek krijgt van zijn internationale begeleiders en gasten en dan ergens zijn werk presenteert. Het model stamt uit de jaren tachtig van de vorige eeuw en is gebaseerd op de destijds dominante kunstopvatting van autonomie en afzonderlijke eigenheid. In de decennia daarna is dit model ook, in meerdere of mindere mate, overgenomen door de bachelor- en masteropleidingen. Vanzelfsprekend zijn er, zeker van nabij beschouwd, verschillen aan te wijzen in deze keten van bachelor, master en postacademisch, maar vanaf een wat grotere afstand gezien is het een continuüm van hetzelfde.

Ook omdat de wereld veranderd is (de globalisering, de opkomst van internet en de sociale media) en daarmee samenhangend de kunst is geïnternationaliseerd, is het de vraag of het postacademische model van het langdurig (vaak voor een periode van twee jaar) in een atelier zitten nog wel in alle gevallen optimaal is of aan verandering toe is. De Jan van Eyck Academie vindt het inderdaad tijd voor verandering en wil een nieuw, ook praktijkgericht, curriculum voor het verblijf en de daaraan verbonden talentontwikkeling opzetten.

De Jan van Eyck Academie wil daarvoor dát talent aan zich binden en bevorderen dat zijn kunst in relatie tot de wereld ziet, dat de verbinding met de ander zoekt en dat zich wil verhouden tot maatschappelijke vraagstukken. Het nieuwe curriculum van de Jan van Eyck Academie maakt die verbindingen en die projecten mogelijk en plaatst ze in een beschouwend perspectief (de spiegel).

De keuze voor deze richting hangt nauw samen met de ontwikkelingen in de kunst: meer en meer jonge kunstenaars zoeken met en in hun werk de wereld op. Zij beschouwen het atelier hooguit als een tijdelijke verblijfplaats, als een uitvalsbasis naar de werkelijkheid. De Jan van Eyck Academie is het verbindende snijpunt van die twee werelden. Het uiteindelijke doel van alle kunst is de wereld – om te variëren op de beroemde openingszin van het Bauhaus Manifest van Walter Gropius.¹³

Vanaf 1 januari 2017 zal, bij ongewijzigde politieke en financiële omstandigheden, de Jan van Eyck Academie in meerdere of mindere mate **financieel zelfstandig** moeten zijn (zie Spiegelbeeld 0. Onontkoombare uitgangspunten). De Jan van Eyck zal zich daarop moeten voorbereiden en doet dat dan ook. Om in te spelen op de vragen naar samenwerking op het terrein van kunstvakonderwijs heeft zij op 25 januari 2012 met een *Letter of Intent* de oprichting van Hubert van Eyck Academie aangekondigd. Deze brief is ondertekend door de betrokken onderwijsinstellingen en politici (zie blz. 23 en bijlage 1), op 29 maart 2012 zullen haar nieuwe Labs feestelijk geopend worden en – na een proefperiode in 2012 – zal in januari 2013 de Van Eyck Cultuurwinkel opengaan. De Labs nemen een belangrijke plaats in het nieuwe curriculum in en zorgen tegelijk voor eigen inkomsten. Die worden ook verkregen door het vragen van een eigen bijdrage aan de JVEdeelnemers, het werven van gelden van derden (andere overheden en de markt).

SPIEGELBEELD – 3

Nieuw mission statement

Jan van Eyck Academie 2013-2016

De Jan van Eyck Academie is een katalysator in het proces van talentontwikkeling. Zij activeert talent in open verbindingen met de wereld. De Jan van Eyck is een innovatieve en naar buiten gerichte postacademische instelling, zij is internationaal en interdisciplinair.

Haar hoogwaardige Labs, (inter)nationale samenwerkingsverbanden en meervoudige instellingsstructuur vormen de verbindende condities voor haar ontwikkeling van jong en bewezen talent. Zij hecht eraan dat in haar dagelijkse praktijk doen en denken onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. In de In-Labs – de werkplaats van deze wisselwerking tussen het klassieke *vita activa* en *vita contemplativa* – wordt jong en bewezen talent gestimuleerd om eigen en ‘adopted’ projectvoorstellen in een kritische en wederzijdse verhouding tot elkaar en de wereld verder te ontwikkelen – en aldus een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van de kunst en haar betekenis voor de samenleving.

Toelichting:

De Jan van Eyck activeert haar JVEdeelnemers, zij verbindt wereld en kunst, praktijk en project. Zij is een innovatief, beweeglijk instituut zonder haar koers uit het oog te verliezen: de ontwikkeling en stimulering van jong talent op een hoog niveau in een steeds veranderende (kunst)wereld.

In continuïteit met haar eerder omschreven internationale profiel en geschiedenis opereert zij in wisselende (inter)nationale samenwerkingsverbanden. Zij is internationaal samengesteld, dat wil zeggen dat de Jan van Eyck Academie recht doet aan de samenstellende delen van het woord, *inter* en *nationaal* – met een evenredige deelname van deelnemers uit Nederland en het buitenland evenals van de JVEadviseurs en JVEgastadviseurs (50/50-verhouding). Het betekent ook dat zij zich richt op en zich spiegelt aan de werelden om haar heen: van regio tot internationaal. Immers, talent en onderzoek ontwikkelen zich juist te midden van een veelheid aan achtergronden, perspectieven en opvattingen. Dit sluit aan bij de internationale ambitie van de Universiteit Maastricht om kwaliteit en internationalisering de boventoon te laten voeren. Onderwijs en onderzoek concentreren zich inhoudelijk op maatschappelijk relevante thema’s die in een internationale context worden bestudeerd. Het sluit ook aan bij de ambitie van Maastricht om Culturele Carrières te bevorderen: de stad waar talent zich in alle fasen van zijn carrière kan ontwikkelen.

De Jan van Eyck Academie is interdisciplinair: beeldende kunst, ontwerpen en reflectie vormen het DNA van het instituut. Het zijn de bouwstenen van de Jan van Eyck Academie, al zal er, zoals in dit beleidsplan, steeds anders mee gestapeld worden. Beeldende kunst krijgt in samenhang met ontwerpen en reflectie haar betekenis. Het een verruimt het ander en in die nieuwe vruchtbare ruimte kan het bijzondere ontstaan. Het is de concrete ruimte van het In-Lab. Het begrip kunstenaar¹⁴ wordt, analoog aan de ontwikkelingen in de kunst, in de dagelijkse praktijk van de Jan van Eyck Academie dan ook ruim opgevat, het gaat om een attitude die zich in (be)denken, maken en reflecteren manifesteert. Reflectie is de voortzetting van Theorie met andere doelen: zij staat niet op zichzelf, maar is de spiegel waarin de kunst vanuit de wereld en vanuit zichzelf betekenis krijgt. Zij is ook de wijze waarop de kunstenaar over zijn werk communiceert en het wil begrijpen vanuit verschillende perspectieven: sociologisch, filosofisch, psychologisch, kunsthistorisch, antropologisch. Reflectie is daarmee een wezenlijk onderdeel van het nieuwe curriculum van de Jan van Eyck (zie In-Labs en de Spiegel).

De JVEdeelnemers zijn ondernemende, creatieve onderzoekers; zij kenmerken zich door hun open houding en vrije geest, de wil met hun werk in de wereld te zijn. Zij zoeken in hun werk de grenzen van hun kunnen en hun vakgebied op, het experiment is hen eigen. Zij willen juist ook in de In-Labs werken en ingaan op de vragen en opdrachten van de Van Eyck Cultuurwinkel. Zij begrijpen dat talentontwikkeling verloopt langs de onvoorspelbaar evenwijdig aan elkaar lopende, elkaar dan weer kruisende en overlappende lijnen van het kritisch zelfonderzoek, het kritisch onderzoek van de wereld en het kritisch onderzoek van de ander. Dat zijn de drie assen waarlangs het verblijf in de Jan van Eyck Academie zich voor deelnemers ontwikkelt en die bepalend zijn voor het programma.

Het uitgangspunt en de inzet is het project van de JVEdeelnemer. De opzet, ontwikkeling en afronding van het project zoals gepresenteerd in het projectvoorstel evenals het praktijkproject dat middels de Cultuurwinkel is ‘aangenomen’ moet van betekenis zijn voor de samenleving: in praktische, theoretische en ideële zin. Het is de taak van de Jan van Eyck Academie dat steeds helder te maken in haar communicatie en presentaties, waardoor de wereld zich veelvormig gespiegeld weet in de projecten en op wil gaan in hun (denk)beelden.

De Jan van Eyck Academie is veelvormig van aard en structuur: een plaats voor interdisciplinaire projectontwikkeling (de Jan van Eyck Academie), voor faciliterend onderwijs (de Hubert van Eyck), om te maken (de *vita activa* van de Labs), om te beschouwen (de *vita contemplativa* van de studio), om samen te werken (de In-Labs), om te

ondernemen (de Van Eyck Cultuurwinkel) en om te presenteren (de Van Eyck One-on-One) – voor samenhang zie Diagram blz. 29.

SPIEGELBEELD – 4

Werken aan de nieuwe structuur van de Jan van Eyck Academie

De toekomst is niet de neerrazende waterval in de verte maar de gestage stroom van de rivier zelf. In die wetenschap laveert de Jan van Eyck Academie nu al in haar toekomst en verkeert zij in permanente voorbereiding op de wendingen en stroomversnellingen van de rivier. Zij werkt er hard aan haar toekomst voor te zijn. Met andere woorden: de Jan van Eyck Academie vernieuwt zich nu al, investeert financieel en inhoudelijk in haar nieuwe curriculum, werft sponsorgelden en verbindt (vak)mensen en partijen aan zich om haar toekomst mee te dragen.

Het werken aan het komende (in het heden) houdt in: 1. Het nieuwe auditorium 2. De vijf Van Eyck Labs; 3. Het Van Eyck Curriculum; 4. De Hubert van Eyck Academie; 5. De Van Eyck Cultuurwinkel; 6. Van Eyck One-on-One; 7. De sponsorgelden.

Een korte toelichting per onderdeel:

4.1 Het nieuwe auditorium

Op 10 januari 2012 is het nieuwe auditorium van de Jan van Eyck Academie in gebruik genomen. Verkavelde ruimtes werden opengebrouwen en gerestaureerd tot een groot en licht auditorium. Dit auditorium biedt plaats aan publieksactiviteiten, ontmoetingen, symposia, screenings, debatten. Het belichaamt de Jan van Eyck Academie als nieuwe publieke ruimte.

4.2 De vijf Van Eyck Labs

Aan de revitalisering van de twee verouderde werkplaatsen van de Jan van Eyck Academie (hout- en metaalwerkplaats en de nieuwe media) wordt sinds september 2011 hard gewerkt. Tegelijk worden twee andere opgericht en een nadrukkelijker gepositioneerd. Deze vijf Labs worden het kloppend hart van de academie, de aandrijfwielen van de nieuwe talentontwikkeling. De Jan van Eyck Academie hecht grote waarde aan de innovatieve mogelijkheden van het maken. Zien maken doet maken. In het maakproces komen denken en doen samen. *Alleen in dingen zijn ideeën.*¹⁵ De Labs zijn werkplaats, ontmoetingsplek, experimenteerruimte, kenniscentrum en onderzoeksplek in een. Hier krijgt het kunstenaarschap zijn gezicht. Ze zijn niet de benauwde plekken voor

ambachtelijke nostalgie, maar open laboratoria voor het experiment, het onderzoek, de vernieuwing en accumulatie van kennis – om dat te benadrukken worden zij de Labs genoemd. Ze worden de onderzoeksplaatsen en kenniscentra waar de dingen in hun wording eindeloos bevraagd en onderzocht kunnen worden.

De Labs worden goed geoutilleerd en bestrijken het gehele spectrum: van hand tot machinaal en digitaal, van eenvoudig tot hoogwaardig. De Jan van Eyck Academie zal haar Labs ook openstellen voor gebruikers van buiten en zij hebben als zodanig een magneetfunctie. De appartementen van de Jan van Eyck Academie kunnen de extranei onderdak bieden zodat hun verblijf bijdraagt aan de openheid van de academie. De Labs als ontmoetingsplaatsen spiegelen in overdrachtelijke zin de drukkerijen uit de renaissance waar kunstenaars en humanisten elkaar troffen, beïnvloedden en kunst en denken tot grote hoogte stimuleerden.

De Lab-medewerkers zijn vakmensen die kennis en experiment kunnen overdragen. De Labs van de Jan van Eyck Academie zijn verbonden met andere labs en werkplaatsen in Europa, zij delen expertise, maken gebruik van elkaars deskundigheid en verwijzen gebruikers door waar het om specialisatie gaat. Gespecialiseerde vakmensen uit de wereld worden uitgenodigd voor demonstraties, masterclasses en *summer courses*, ook toegankelijk voor niet-JVEdeelnemers.

Om de verbinding van de Jan van Eyck Academie met de stad, de provincie, de regio en de wereld te symboliseren worden de Labs vernoemd naar grootheden die met hun werk deze werelden wisten te verenigen. De Jan van Eyck Academie is er trots op dat hun nazaten hier hun onmiddellijke toestemming voor gaven – en ook anderszins de ontwikkeling van de Labs bevorderen.

De Jan van Eyck Academie
werkt aan de volgende Labs:

Charles Nypels Lab – Publishing House. Het Charles Nypels Lab is nieuw en vernoemd naar de beroemde Maastrichtse typograaf en vormgever Charles Nypels (1895-1952).¹⁶ Het Charles Nypels Lab sluit aan bij de grote vormgevingstraditie van de Jan van Eyck Academie en heeft de ambitie dé drukwerkplaats voor Nederland te worden. Hier willen kunstenaars, vormgevers, schrijvers, dichters, essayisten hun werk gedrukt zien. Apparatuur voor hoog- en doordruk, voor bewerking en afwerking stellen hen in staat te experimenteren en eigen (in beide betekenissen van het woord) publicaties te maken. De zeefdrukinstallaties, hand- en digitale drukpersen maken het mogelijk om unieke en publicaties in oplage te maken. De Jan van Eyck Academie

streeft naar een combinatie van technieken waarin het bijzondere en uitzonderlijke tot stand kunnen komen. In het Charles Nypels Lab zullen ook Van Eyck publicaties het licht zien zoals de *Spiegelreeks* van de Jan van Eyck Academie – met helderheid, leesbaarheid en urgentie als basisvoorwaarden. In maart 2012, ter gelegenheid van de opening van de Labs, zal het eerste deel verschijnen: een in opdracht geschreven essay van beeldend kunstenaar en schrijver Maria Barnas.

In Europa laat het Charles Nypels Lab zich op het gebied van de risografie, digitale stenciltechniek, vergelijken met de Hato Press en Ditto Press in Londen, de Rollo Press in Zürich en Knust in Nijmegen. Het Charles Nypels Lab werkt samen met drukkerij Walters in Maastricht, handboekbinderij Geertsen in Nijmegen, het Frans Masereel Centrum in Kasterlee (BE), het grafisch atelier Daglicht in Eindhoven en museum De Historische Drukkerij Maastricht.

De Stichting Charles Nypels heeft in november 2011 een aanzienlijke bijdrage geleverd aan de realisatie van het Charles Nypels Lab.

Heimo Lab – Construction. De hout- en metaalwerkplaats is omgedoopt tot Heimo Lab, het ontleent zijn naam aan de twaalfde-eeuwse beeldhouwer Heimo die in Maastricht en het Maasland werkte.¹⁷ Het heringerichte Heimo Lab wordt het lab voor hout-, metaal- en kunststofbewerking. Het model voor het Heimo Lab is Sitterwerk in St. Gallen (CH). Sitterwerk is een hightech werkplaats waar kunstenaars van over de hele wereld naartoe gaan om hun werk (te laten) maken. Sitterwerk heeft een excellente bibliotheek opgebouwd en is mede daardoor een vooraanstaand kennis- en werkcentrum, met gespecialiseerde kennis op het gebied van brons gieten.

In het Heimo Lab staan vanaf maart 2012 (de beste) machines, 3D-printers en apparaten voor hout-, metaal-, en kunststofbewerking klaar om kunstenaars hun objecten, sculpturen, installaties te kunnen laten maken en om te experimenteren met metaal, hout en kunststof. In het Heimo Lab worden machines ook aangepast aan specifiek gebruik of zelf gemaakt zoals de extra grote CNC Portaal. Het Heimo Lab werkt onder andere samen met Sitterwerk in Zwitserland, met FLACC in Genk (BE) en ABK in Maastricht.

Met de internationale netwerkorganisatie van bouwers en ontwikkelaars van 3D-printers en stimulator van het werken met elektronische apparatuur, FabLab,¹⁸ werkt de Jan van Eyck Academie intensief samen. Het FabLab stelt zijn 3D-printers in aanvulling op de faciliteiten van het Heimo Lab ter beschikking aan de deelnemers van de Jan van Eyck Academie. Het eigen publiek van FabLab maakt omgekeerd gebruik van de mogelijkheden van de verschillende Labs van de Jan van

Eyck Academie – dit wederzijdse gebruik zorgt voor kruisbestuiving tussen ontwerpers en kunstenaars en paart innovatieve techniek aan artistieke verwerking.

Werner Mantz Lab – Time-Based Art. De naamgever voor het Time-Based Art Lab is de Duitse fotograaf Werner Mantz (1901-1983) die, nadat hij gevlucht was voor de nazi's, woonde en werkte in Maastricht.¹⁹ Onder Time-Based Art verstaat de Jan van Eyck Academie fotografie, film en video, geluidskunst, computerkunst. Sinds 1980 heeft de Jan van Eyck Academie een naam opgebouwd op het gebied van de time-based arts. Als een van de eerste instellingen in Europa zag zij toen de artistieke mogelijkheden van video- en mixed mediakunst en bouwde zij een videostudio om eigen producties mogelijk te maken. Ook nu staan voor de JVEdeelnemers, anderen en instellingen van buiten, camera's en montagetafels ter beschikking evenals computers, *edit rooms*, een voor de regio unieke cabine waarin geluidsopnamen zonder ruis en storingen gemaakt kunnen worden, enz. De bemensing van het Werner Mantz Lab staat garant voor bijzondere producties die hun effect in de regio en ver daarbuiten zullen hebben. Het Werner Mantz Lab werkt samen met het FLACC en C-mine in Genk (BE) en de regionale omroep L1. In de regio zijn er weinig tot geen mogelijkheden voor new media-producties – het Werner Mantz Lab zal dan ook in een behoefte voorzien en kunstenaars en anderen aan zich weten te binden.

Pierre Kemp Lab – Library Art Books. Het Pierre Kemp Lab ontleent zijn naam aan de Maastrichtse dichter Pierre Kemp (1886-1967) die ook een grote belangstelling voor beeldende kunst had.²⁰ De bibliotheek een Lab noemen, een werkplaats voor de geest, hangt samen met de gedachte dat lichaam en geest een zijn. *Come, said my Soul, / Such verses for my Body let us write, (for we are one)*.²¹ De bibliotheek is de bouwplaats van het denken, de levende spiegel van de beschouwing. Het maken krijgt hier zijn reflectieve betekenis.

De collectie van het Pierre Kemp Lab is opgebouwd uit de eigen en geschonken collecties zoals die van het Bonnefantenmuseum, de collectie Dittrich, de Beyerd. De collectie bevat meer dan 30.000 titels op het gebied van kunst, kunstgeschiedenis, kunstbeschouwing en filosofie. Het Pierre Kemp Lab is de grootste en best gesorteerde kunstbibliotheek in de Euregio en wordt als zodanig ook door de studenten en kunstprofessionals (curatoren, critici, museummedewerkers) gebruikt: zowel om er te studeren als boeken te lenen (gemiddeld per jaar meer dan 3.500 gebruikers).

In de Jan van Eyck Academie wordt het Pierre Kemp Lab

zichtbaarder gemaakt zodat recht wordt gedaan aan zijn centrale positie. Het Pierre Kemp Lab maakt, naast en met de andere Labs, de Jan van Eyck Academie tot een kenniscentrum. Het Pierre Kemp Lab werkt binnen het digitale documentatiesysteem IHOL samen met de Universiteit Maastricht, Hogeschool Zuyd (locaties in Heerlen, Sittard en Maastricht), de Provincie Limburg, de Stadsbibliotheek Maastricht, het Sociaal Historisch Centrum voor Limburg. Het documentatiesysteem zorgt ervoor dat elke potentiële en reële gebruiker zijn weg naar het Pierre Kemp Lab weet te vinden.

In-Lab

Een belangrijke spil in het nieuwe curriculum van de Jan van Eyck Academie zullen haar In-Labs zijn, zij vormen tezamen het vijfde Lab. Een In-Lab is een open laboratorium, een heterogene, interdisciplinaire module die bestaat uit vier tot zes JVEdeelnemers. Het is zelforganiserend en *artist-driven*. Hier worden de projecten getoetst en beproefd, kritiek beoefend, expertise en inzichten uitgewisseld, gasten uitgenodigd om de projecten vanuit andere perspectieven te belichten en externe deelnemers van allerlei professie en maatschappelijke achtergrond gevraagd om bij te dragen aan de ontwikkeling van de projecten. Het wezen van het In-Lab is zijn Interdisciplinariteit, zijn Interactie en zijn Innovatief vermogen als resultante van de Individualiteit van de JVEdeelnemers.

In een In-Lab zullen de JVEdeelnemers de voortgang bespreken van het eigen project en gezamenlijk werken aan een van de projecten die door de Cultuurwinkel zijn geagendeerd. De In-Labs zijn met elkaar en met de Cultuurwinkel verbonden, gezamenlijk verbinden zij de Jan van Eyck Academie met de buitenwereld. Een In-Lab kan zo lang bestaan als haar deelnemers willen, het kan een cel van alumni voor het leven zijn en een grote of kleine planeet voor de Jan van Eyck Academie.

Een In-Lab is ook een hogedrukpan: zijn deelnemers dagen elkaar uit, stuwen elkaar voort en bevragen en bekritisieren elkaar. Juist hier krijgt het interdisciplinaire zijn betekenis: zoals vreemde ogen kunnen dwingen, kunnen JVEdeelnemers vanuit een andere discipline bestaande zekerheden in twijfel trekken, grenzen overschrijden, andere (explosieve) stof aandragen.

Terzijde:

Al snel bleek de aanzuigende werking van het werken aan deze Labs. Velen uit de regio hebben zich in woord en daad bereid verklaard om de Labs inhoud te geven en naar het gewenste niveau te tillen; anderen (ook instellingen) hebben zich al aangediend om van de Labs gebruik te willen maken. FabLab meldde zich aan om binnen de

constellatie van de nieuwe Jan van Eyck Academie te werken. *And who is to say where / The harvest will stop?*²² Nu al is merkbaar waar de academie naar streeft: openheid, wereldgerichtheid. De streefdatum voor de opening van de vier bovengenoemde Labs is medio maart 2012. De In-Labs zullen per 1 januari 2013 van start gaan.

4.3 Het Van Eyck Curriculum

Het nieuwe curriculum voor talentontwikkeling sluit aan bij de geschetste context van de Jan van Eyck Academie. Om haar nieuwe curriculum te ontwikkelen is de Jan van Eyck Academie ook te rade gegaan bij kunstenaars, uit binnen- en buitenland – en dus ook uit de directe omgeving.²³ De plannen zijn positief onthaald en worden beschouwd als een goed antwoord op hedendaagse ontwikkelingen.

Het nieuwe curriculum gaat uit van verschillende snelheden. Kunstenaars kunnen korter of langer verblijven aan de Jan van Eyck Academie, van een maand tot een jaar. Zowel voor kort als lang verblijf heeft de Jan van Eyck Academie werk- en slaapaccommodatie tot haar beschikking.

Kort verblijf is vooral gericht op deelname aan masterclasses, workshops, gebruik Labs, bijwonen symposia, *summer courses* en als onderdeel van uitwisselingsprogramma's met vergelijkbare instellingen in binnen- en buitenland. Kort verblijf stuwt jong en bewezen talent op, wakkert kennis en ontwikkelingen aan, vergroot hun netwerk en ontslaat hen van de verplichting een tot twee jaar in een instituut te verblijven. De Jan van Eyck Academie fungeert voor hen als aanjager van mogelijkheden, als de katalysator van potentie.

Langer verblijf is gekoppeld aan de realisatie van het eigen en het aangenomen project. Het verblijf vloeit tussen de eigen studio (*vita contemplativa*) en het In-Lab (*vita activa*). Het zelf gekozen of zelf gevormde In-Lab is de kritische toetssteen waar de betekenis van het project aangescherpt en in kritische discussie ontwikkeld wordt. Een In-Lab arrangeert met de JVEadviseurs zijn ontwikkelingsprogramma, stelt delen daarvan open voor de andere deelnemers en degenen die kort verblijven en creëert publieksmomenten (debat, presentatie, organisatie en betrokkenheid bij masterclasses en *summer courses*). Het proces rond de aangenomen projecten wordt in alle gevallen in de presentatieruimte, One-on-One, zichtbaar gemaakt en bediscussieerd met de betrokkenen en het publiek. Lang verblijf verdiept het talent in samenwerking en uitwisseling – en leert het eigen doen en denken kritisch en veelzijdig te beschouwen.

Het curriculum van de Jan van Eyck Academie is flexibel.

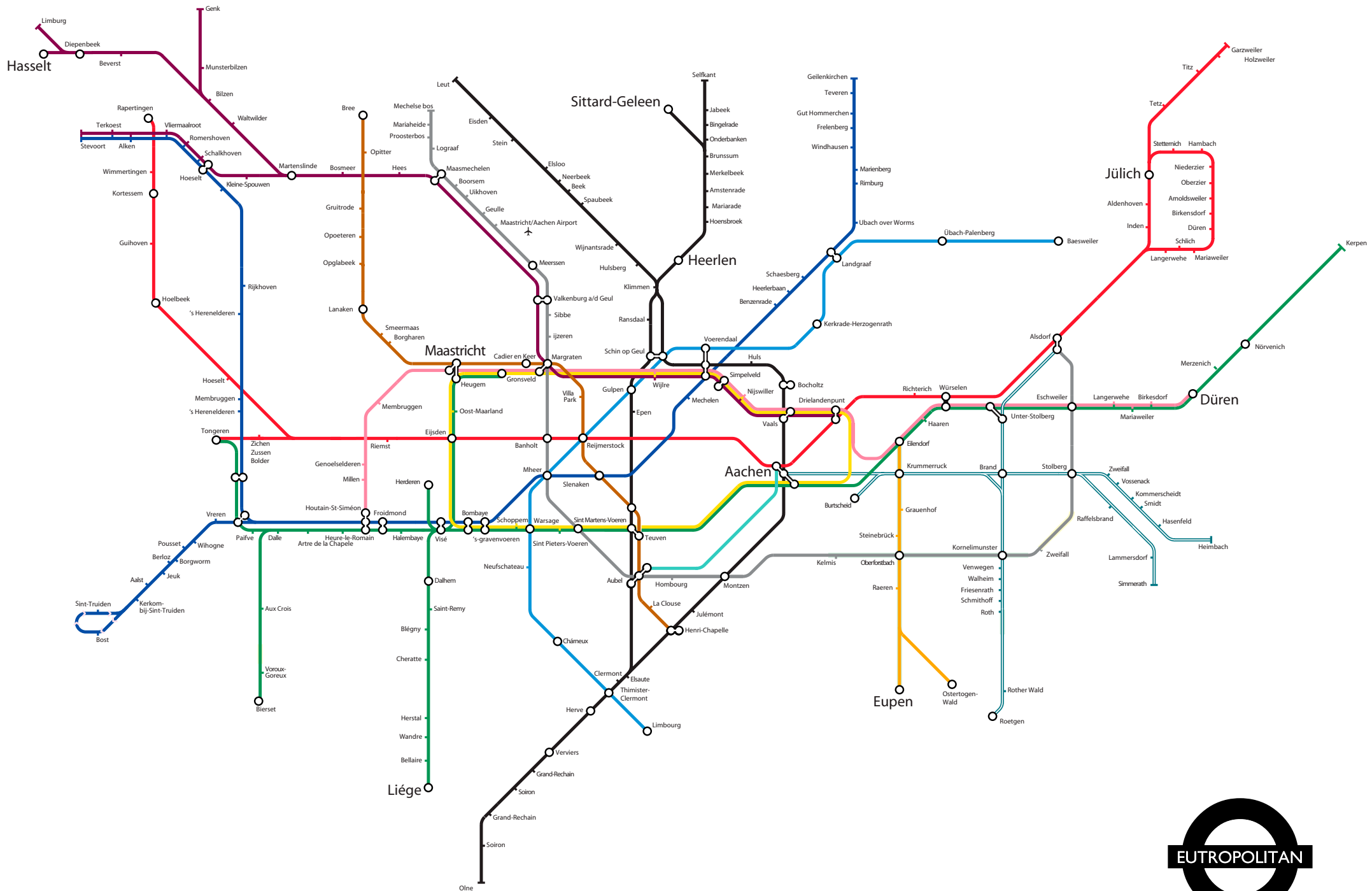
Zijn vorm is afhankelijk van de deelnemers, hun projecten en contexten. Voorop staat dat talent zich beproeft in de wisselwerking met de ander, de praktijk en zichzelf: de levende spiegel van Van Eyck.

4.4 De Hubert van Eyck Academie

De Jan van Eyck Academie is een postacademische instelling en kan – zonder haar financieringsgrondslag in gevaar te brengen of onduidelijkheid over haar aard te scheppen – als zodanig geen onderwijsfaciliteiten ontwikkelen. Toch wil de Jan van Eyck een betekenisvolle partner zijn voor aanverwante onderwijsinstellingen, in het bijzonder de faculteit der Cultuur- en Maatschappijwetenschappen van de Universiteit Maastricht en de Toneelacademie, het Conservatorium en de Academie Beeldende Kunsten van de Hogeschool Zuyd.

Om de onderwijskant van de Jan van Eyck mogelijk te maken wordt de Hubert van Eyck Academie opgericht. Hubert was de oudere broer van Jan en volgens kunsthistorici als Max Dvorak zou hij Jan onderwezen hebben in het maken en gebruiken van zijn nieuwe vinding: verf op basis van olie.²⁴ Zoals bij hen onderzoek en onderricht samengingen, zo streven de Jan en Hubert van Eyck Academie dat ook na. De Jan van Eyck Academie staat voor projectontwikkeling en onderzoek, de Hubert van Eyck Academie voor onderwijs.

De oprichting van de Stichting Hubert van Eyck Academie impliceert niet een nieuw gebouw met de daarbij behorende lasten. Het betekent wel dat onder de naam Hubert van Eyck de Jan van Eyck kan en wil samenwerken met de onderwijsinstellingen in de regio, ook in het kader van het sectorplan kunstvakonderwijs *Focus op Toptalent*.²⁵ Die samenwerking is zowel facilitair (zoals het gebruik van de Labs, het delen van de ruimte) als inhoudelijk (het internationale netwerk van de Jan van Eyck, het benutten van zijn illustere kring van alumni, het programma, enz.). Het samenwerken geldt niet alleen voor de master- maar ook de bacheloropleidingen en in een groter verband de PhD-trajecten. Terzijde zij gezegd dat als de Jan van Eyck Academie haar gevraagde subsidie krijgt zij, met inzet van de Hubert van Eyck Academie, zich wil toeleggen in het opzetten en faciliteren van PhD-trajecten voor kunstenaars – gebaseerd op het model van en in samenwerking met The European Graduate School (EGS) in Saas Fee (CH).²⁶ Haar netwerk en kringen van alumni bevatten tal van vooraanstaande kunstenaars, filosofen en wetenschappers die dit mogelijk kunnen maken en daar op Europees niveau invulling aan kunnen geven. Als pilot heeft de Jan van Eyck Academie voor 2012 een deelnemer voor de afdeling Reflectie (i.o.) geselecteerd voor een PhD-traject in samenwerking met de Universiteit Amsterdam.

Op uitnodiging van de Jan van Eyck Academie hebben op 25 januari 2012 de Universiteit Maastricht, de Hogeschool Zuyd, de Cultuurwethouder van Maastricht en de gedeputeerde Cultuur van de Provincie Limburg samen met de Jan van Eyck Academie tijdens een feestelijk diner met vele genodigden in het nieuwe auditorium een *Letter of Intent* getekend om onder de naam Hubert van Eyck samen te werken op onderwijsgebied (zie Bijlage 1).

Op voorhand heeft dit al geresulteerd in het verblijf van twee masterstudenten I-Arts in de Jan van Eyck Academie voor 2012, gefinancierd door de I-Arts opleiding. Zo is de Hubert van Eyck Academie de onderwijsoversteek naar de toekomst, ook die van na 2016.

4.5 De Van Eyck Cultuurwinkel

De Van Eyck Cultuurwinkel wordt de open draai-deur tussen de Academie en de wereld, hij gaat per 1 januari 2013 van start. Hij kan gezien worden als een variant op de Wetenschapswinkel (Utrecht) of de oudere Rechtswinkel. In de Van Eyck Cultuurwinkel kunnen bedrijven, instellingen, overheden en particulieren met hun vragen, opdrachten of onderzoeksvoorstellen terecht. Dat kan streekgebonden maar ook van (inter)nationale aard zijn. De Cultuurwinkel wil de expertise en de creativiteit van de Jan en Hubert van Eyck delen met de wereld, maar ook wil hij het gat dat ontstaat door de bezuinigingen op instellingen als de CBK's dicht en het verdwijnen van kennis tegengaan.

Voor vragen over de openbare ruimte, landschapsinrichting, krimp, herinrichting, enz. kan de Cultuurwinkel scenario's ontwikkelen. Hij wil een kenniscentrum voor culturele, regio/periferiegebonden vraagstukken zijn. Ook wil hij kunstenaars en bedrijven, de Labs en de onderzoekscentra van bedrijven verbinden.

In de loop van 2012 zal de Jan van Eyck Academie een pilot-study opstarten om de Van Eyck Cultuurwinkel op zijn mogelijkheden te testen. Er lopen nu al verschillende contacten in de regio (België, Limburg) waaruit gerichte ontwerp- en ontwikkelingsvragen ten aanzien van leegstand, krimp en hergebruik te verwachten zijn. De Cultuurwinkel zal een lange(re) tijd nodig hebben om zijn eigen dynamiek, zowel inhoudelijk als financieel, te begrijpen en aan te wenden.

4.6 Van Eyck One-on-One

De Jan van Eyck Academie wil de ontvangsthuis van de academie – tevens haar grootse presentatieruimte – ten volle gaan benutten. Hier kan werk van de JVEdeelnemers getoond worden evenals

interessante bruiklenen en het werk van genodigden. De ruimte dient niet om te concurreren met presentatie-instellingen in de stad en in de regio, maar om de Jan van Eyck Academie in wisselwerking met de ander te spiegelen en zichtbaar te maken. In debat, toelichting en presentatievormen zal de afdeling Reflectie hier zichtbaar worden.

De naam One-on-One geeft aan dat intimiteit, aandacht en zorgvuldigheid het uitgangspunt zijn; het suggereert het bezoek van iemand die van ver komt – en naar één werk komt kijken om daar alle ruimte en aandacht van zijn ontvankelijkheid aan te schenken.

De presentatieruimte is verbonden met het nieuwe auditorium en een belangrijk aspect van de Jan van Eyck als publieke ruimte. Zij loopt over in het geplande restaurant/lounge-gedeelte. De Jan van Eyck Academie is met de gemeente en verschillende uitbaters in gesprek om te onderzoeken of en in hoeverre het café-restaurantgedeelte commercieel is te maken binnen het profiel van de Van Eyck Academie. Het zal de Van Eyck Academie als open ontmoetingsplek versterken. De realisatie is na het verkrijgen van de vergunningen gepland voor juli 2012.

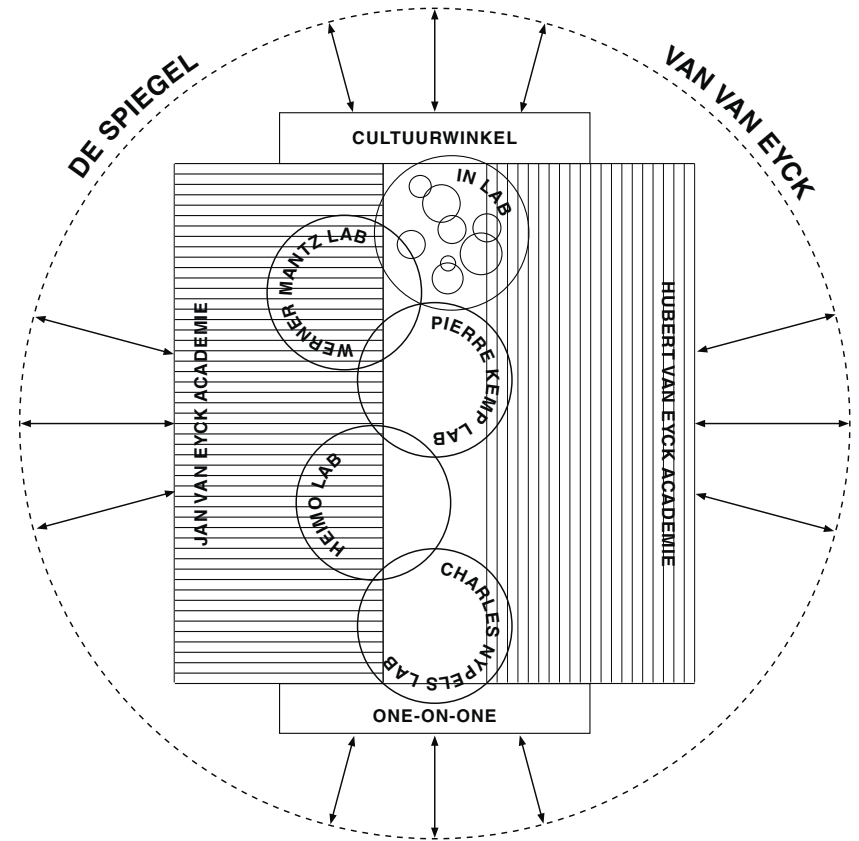
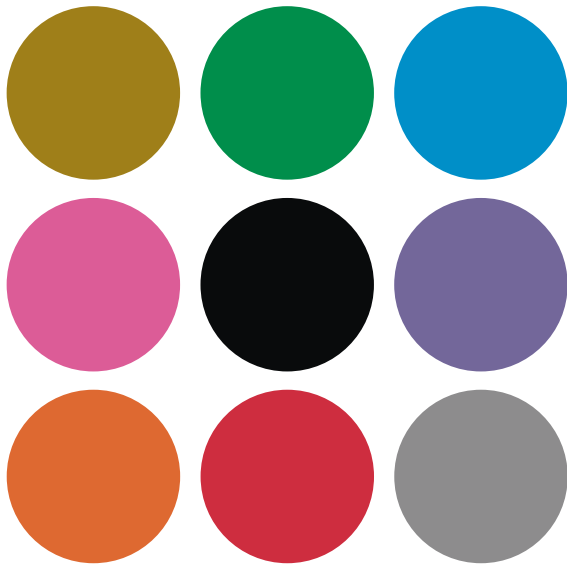
4.7 Sponsorgelden

Tot nu toe heeft de Jan van Eyck slechts incidentele ervaring, en dan vooral in de jaren negentig, met het verwerven van extra gelden uit fondsen. Toch zijn de eerste ervaringen om dat aan te pakken hoopvol. De Charles Nypels Stichting heeft in november 2011 genereus bijgedragen aan het opzetten van het Charles Nypels Lab. Het in september 2011 gelegde contact met een invloedrijke businessclub biedt perspectieven. In het voorjaar van 2012 komt deze businessclub ter gelegenheid van de opening van de Labs naar de Jan van Eyck Academie voor haar tweemaandelijks ontbijt – en dat moet resulteren in vergaande contacten, maatschappelijke verankering en financiële kansen. Hetzelfde geldt voor de op te richten Vrienden van de Jan van Eyck Academie. Ook moet het op termijn mogelijk zijn door fondsenwerving plaatsen voor JVEdeelnemers gefinancierd te krijgen. Gelegenheids-sponsoring als *crowd funding*, participatiefinanciering kunnen, mits op de juiste momenten ingezet, uitkomst bieden, evenals het heffen van entree-, inschrijf- en deelnemersgelden voor het bijwonen van symposia, debatten, evenementen, masterclasses, *summer courses*.

Vanzelfsprekend heeft dit alles zijn tijd nodig alvorens het vanaf 2017 van substantiële betekenis kan zijn voor de Jan van Eyck Academie.

SPIEGELBEELD - 5

Diagram van de Jan van Eyck Academie
vanaf 1 januari 2013

SPIEGELBEELD – 6

Activiteiten Jan van Eyck Academie 2013-2016

Het nieuwe mission statement (Spiegelbeeld 3. Blz. 13), de context (Spiegelbeeld 2. Blz. 4) en het werken aan de toekomst van de Jan van Eyck Academie (Spiegelbeeld 4. Blz. 17) kaderen het activiteitenplan 2013-2016 en geven betekenis aan de hier gebruikte woorden, termen en genoemde instellingen.

6.1 Begroting

De voor 2013-2016 opgestelde begroting is gebaseerd op een beredeneerd minimum dat zich gemakkelijk naar boven laat bijstellen als de Jan van Eyck Academie een hoger budget krijgt vanuit de BIS en/of meer eigen inkomsten heeft. Mocht de Jan van Eyck Academie minder krijgen dan moet zij zich serieus beraden op haar toekomst.

Het gehele jaarbudget bedraagt € 1.685.000. Dit is gebaseerd op de financiering van ten minste € 1.000.000 oftewel 20 plaatsen vanuit de BIS; plus de financiering van twee plaatsen door de Provincie Limburg en een door de stad Maastricht, tezamen € 150.000; en ten minste vijf plaatsen gefinancierd met een talentontwikkelingssubsidie van het Mondriaanfonds: € 250.000; de netto huuropbrengst van de appartementen bedraagt € 50.000.

Daarnaast gaat de Jan van Eyck Academie ervan uit de komende vier jaar gemiddeld per jaar € 25.000 te verdienen met zijn Labs; € 50.000 met de Hubert van Eyck Academie; € 100.000 met opdrachten en projecten van de Cultuurwinkel; € 10.000 met One-on-One; € 50.000 aan sponsorbedragen (fondsen, vriendenkring, acties, enz.). Met de stad Maastricht en de provincie werkt de Jan van Eyck Academie aan de sponsoring van plaatsen door private partijen. Dit heeft vanzelfsprekend tijd nodig maar met de inzet en betrokkenheid van de genoemde partijen is de financiering van 3 tot 4 plaatsen kansrijk.

De *quick scan* van Addfin Nijmegen bevestigt de haalbaarheid van de genoemde inkomsten. Mede daarop gebaseerd werkt de Jan van Eyck Academie op dit moment met Addfin aan de aanvraag voor S&O subsidies, het concrete businessplan en de juridische structuur die nodig is om de verschillende activiteiten goed te borgen.²⁷

6.1.1 Personeelskosten

De vermindering van het jaarlijkse budget tot € 1.685.000 heeft (dramatische) gevolgen voor de personele bezetting

van de Jan van Eyck. Bedroegen de personeelslasten in 2010 € 1.447.185, dan zal dat vanaf 2013 gemiddeld € 832.000 per jaar zijn. Met de aangepaste personele bezetting kan de Jan van Eyck haar Labs, haar programma en nieuwe afdelingen professioneel laten draaien. De medewerkers van de Labs zullen deels betaald worden uit de eigen inkomsten.

6.1.2 Het gebouw

Het monumentale, modernistische gebouw van de architect Peutz is eigendom van de Jan van Eyck en hypotheekvrij, het drukt daarom niet zwaar op de begroting. Wel zijn de energielasten en de bedragen gemoeid met het jaarlijkse onderhoud, het inlopen van achterstallig onderhoud en de belastingen hoog. Allereerst noodzaakt dat tot duurzaamheid – en dat is dan ook een van de ijkpunten om de kwaliteit van de veranderingen te bepalen. Zo zal in de verschillende Labs met milieuvriendelijke en gerecyclede materialen gewerkt worden (zoals waterdragende inkt voor zeefdruk, de RISO-machine voor het Charles Nypels Lab, de keuzes voor papier). Ook zal de Jan van Eyck het gebouw groen maken: dubbele beglazing en zonnecollectoren om het energieverbruik/kosten terug te dringen, het gebruik van de binnentuin als moestuin voor het restaurant.

Met een kleinere Jan van Eyck doet zich de vraag voor hoe in de toekomst met het gebouw om te gaan. Uit het in opdracht van de Jan van Eyck Academie opgestelde rapport van de RO groep²⁸ blijkt dat het moeilijk tot onmogelijk is het gebouw commercieel te exploiteren. Wel ziet het kansen in de ombouw van een van de vleugels tot een appartementencomplex waarin de verschillende JVEdeelnemers kunnen verblijven. De exploitatie kan dan gefinancierd worden uit de huuropbrengsten. Als de Jan van Eyck wordt opgenomen in de BIS zal de Jan van Eyck Academie daartoe overgaan. Met als belangrijk bijkomend voordeel dat zij haar deelnemers goede huisvesting kan bieden.

6.2 Communicatie, publieksbereik

Het uitgangspunt voor de nieuwe communicatie van de Jan van Eyck Academie is helderheid, begrijpelijkheid en publieksgerichtheid. De Jan van Eyck wil de wereld duidelijk maken wat er gebeurt in de Labs, de Cultuurwinkel, One-on-One, de Hubert van Eyck Academie. Zij zal haar verschillende publieksgroepen zo informeren dat zij zich uitgenodigd voelen om uit het aanbod weloverwogen keuzes te maken en dat zij weten waar het over gaat. Vanaf 1 januari 2012 werkt zij daarom aan selectieve digitale aankondigingen, de *Jan van Eyck*

Quarterly, een kwartaal programmaboekje met nieuws, programma en achtergronden (gedrukt in het Charles Nypels Lab), posters en gerichte mailing. Haar website (vernieuwd en *launched* in december 2011) is toegankelijk, Facebook en Twitter versterken het open karakter. Het aantal bezoekers toont een stijgende lijn: in 2010 meer dan 100.000 unieke bezoekers en ruim 5.500.000 bezoeken.

6.3 Het curriculum

Het curriculum van de Jan van Eyck is in de kern het programma dat tot doel heeft het talent van de JVEdeelnemers tot verdere ontwikkeling te laten komen en, zeker ook in het geval van bewezen talent, hen leert te reflecteren op het eigen werk, hun positie en de context waarin zij werken. Het curriculum is specifiek en vooronderstelt opvattingen over talent, over kunst, over selectie, over programma en stimulering van ontwikkeling.

6.3.1 Talent

De Jan van Eyck Academie verlangt van de JVEdeelnemers dat zij ondernemend zijn en een open en vrije geest hebben. Zij staan in de wereld en kiezen ervoor te werken in de beweeglijke constellatie van de Jan van Eyck: de studio, de Labs, het In-Lab. Hun talent beschouwt de Jan van Eyck Academie als het vermogen het eigen werk, in termen van vakmanschap en beschouwend vermogen, zodanig te beheersen dat zij het intuïtief en zelfbewust over onbekende wegen naar zijn bestemming in de wereld weten te voeren.

6.3.2 Netwerken en samenwerkingsverbanden Jan van Eyck

De JVEdeelnemers kunnen optimaal gebruikmaken van de mogelijkheden van de netwerk- en samenwerkingsverbanden die de Jan van Eyck met andere instellingen en personen onderhoudt. Het is ondoenlijk om die allemaal te benoemen: de Jan van Eyck Academie maakt deel uit van ontelbaar veel netwerken, zowel lokaal, regionaal, nationaal als internationaal. Haar Labs zijn verbonden met andere hoogwaardige en/of kleinschalige werkplaatsen in de wereld. Haar kringen van alumni spelen een belangrijke rol in de uitwisseling van kennis, ervaring en mogelijkheden met de nieuwe JVEdeelnemers, hun contacten zijn aanknopingspunten voor het weven van nieuwe netwerken voor de andere deelnemers; in de stad, provincie en regio sluit de Jan van

Eyck Academie aan bij bestaande en nieuwe initiatieven zoals VIA2018, Maastricht Culturele Hoofdstad 2018; zij volgt actief de ontwikkelingen rond het *Quartier des Arts* en wil daar haar rol in spelen; zij werkt samen met Marres in Maastricht en Schunck in Heerlen; het Domein in Sittard, Oda-Park in Venray, het Museum Bommel-Van Dam in Venlo. Met het Bonnefantenmuseum in Maastricht, het Van Abbemuseum in Eindhoven en het M HKA in Antwerpen deelt zij expertise en creëert zij mogelijkheden voor haar deelnemers; zij heeft de status van privileged partner van de Universiteit Maastricht; in de vorm van de Hubert van Eyck Academie werkt zij samen met de Toneelacademie, het Conservatorium, de Academie Beeldende Kunsten; de Cultuurwinkel verbindt haar in praktische, toegepaste en theoretische zin met opdrachtgevers uit de gehele wereld; elke nieuwe deelnemer brengt ook weer nieuwe netwerken met zich mee. Voor het bereiken van de Limburgse amateurkunstenaars wordt samengewerkt met het Huis van de Kunsten Limburg in Roermond. Voor de realisatie van de Culturele Carrières van Maastricht zal de Jan van Eyck samenwerken met het Bonnefantenmuseum, Marres, Bureau Europa en de Academie Beeldende Kunsten Maastricht. Zo dijt het heelal van de Jan van Eyck Academie elke dag verder uit.

6.3.3 Verblijf en selectie van JVEdeelnemers

De duur van de werkperiode van de JVEdeelnemers is gevarieerd en afhankelijk van hun projectvoorstel en hun rol in het In-Lab. De selectie van nieuwe JVEdeelnemers vindt daardoor het gehele jaar plaats. De aard van de aanmelding bepaalt de manier van selecteren. Een door een In-Lab gewenste externe deelnemer wordt mede door hen geselecteerd, de procedure voor de andere deelnemers vindt plaats door een steeds andere samenstelling van een commissie (vijf leden) die per keer wordt samengesteld uit een poule. Deze bestaat uit de JVEadviseurs, vier JVEdeelnemers, de staf en vier buitenstaanders (mensen uit de regio en afkomstig uit andere werelden dan de kunstwereld). De bedoeling is dat de wisselende samenstelling van de selectiecommissie anders kijken en heterogeen selecteren bevordert zodat een pluriforme, dynamische Van Eyck gemeenschap is gegarandeerd.

6.3.4 Selectiecriteria JVEdeelnemers

De Jan van Eyck Academie selecteert talentvolle deelnemers die hun werk in de wereld willen plaatsen, die willen reflecteren (in de spiegel kijken) en die voorbij de besloten autonomiegedachte de dynamiek van de verbinding zoeken in de In-Labs. Het projectvoorstel

speelt in de selectie een belangrijke rol: het getuigt niet alleen van dit verlangen en deze ambitie maar is ook de uitdrukking van een project dat in zijn betekenis en urgentie alleen op deze plaats en in deze context gerealiseerd kan worden. Voor de beoordeling speelt de mate waarin de deelnemer gedurende zijn werkperiode van het Charles Nypels Lab, het Heimo Lab, het Werner Mantz Lab en/of het Pierre Kemp Lab gebruik wil maken een rol, evenals zijn/haar verhouding tot de context van de Jan van Eyck Academie (Spiegelbeeld 2).

6.3.5 De JVEdeelnemers en de Jan van Eyck Academie

De JVEdeelnemers verblijven gedurende hun werkperiode aan de Jan van Eyck Academie in een van de Van Eyck appartementen. Daarnaast hebben zij de beschikking over een studio, al dan niet gedeeld met anderen. Voor de huur van het appartement betalen zij een eigen bijdrage van € 4.000 per jaar (of een evenredig deel daarvan bij een kortere of langere verblijfsduur), daarnaast krijgen zij een stipendium en is er een budget gereserveerd voor productie en presentatie.

In de – hoogwaardige en goed geoutilleerde – Labs kunnen de JVEdeelnemers aan de slag en hun vakmanschap en experimenteerlust beproeven. Met behulp van de begeleidende adviseurs stellen zij een plan op om hun project te realiseren. Zij werken alleen én gezamenlijk in de In-Lab aan hun project en de voorstellen van de Cultuurwinkel: de talentontwikkeling langs de drie assen (zie blz. 17).

De Jan van Eyck zorgt ervoor dat de deelnemers opgenomen worden in dat (inter)nationale netwerk dat hun project, talentontwikkeling en carrière ten goede komt: van kunstenaars, instellingen, curatoren, wetenschappers, beschouwers, critici. De Jan van Eyck is een activerende ontmoetingsplaats waar netwerken ontstaan, groeien, zich vertakken. De Jan van Eyck Academie verbindt de JVEdeelnemers en hun werk met de wereld en draagt er zorg voor dat zij in die verbindingen hun weg vinden – ook na de academie.

De JVEdeelnemers kunnen in het belang van hun onderzoek gasten en externe deelnemers uitnodigen. Zij worden onderdeel van het curriculum van de Jan van Eyck Academie en presenteren zich in een lezing, een tentoonstelling, een openbare les. De JVEdeelnemers en de In-Labs dragen bij aan het curriculum van de Jan van Eyck. Het curriculum van de Jan van Eyck ontwikkelt en beweegt zich tussen bottom-up en top-down: *project* en *artist driven*.

Vanuit de In-Labs, de individuele en de ‘adopted’ projecten, de Hubert van Eyck Academie, de Cultuurwinkel en One-on-One

worden verbindende presentaties, tentoonstellingen, debatten, symposia, masterclasses en *summer courses* georganiseerd die verschillende (doel)groepen – publiek, betalende deelnemers, professionals, alumni, enz. – moeten bereiken, afhankelijk van de aard van het gebodene. Hierbij wordt tegelijk gezocht naar een breder, maatschappelijk en artistiek inhoudelijk verband. Deze presentaties worden georganiseerd met de samenwerkingspartners.

6.3.6. In-Lab

Een kern van het curriculum van de Jan van Eyck Academie is, zoals gezegd, haar In-Lab. Nieuw gearriveerde JVEdeelnemers sluiten zich aan bij bestaande In-Labs of vormen zelf een nieuw. Elk In-Lab formuleert zijn eigen programma, gebaseerd op de projecten van de individuele deelnemers. Gezamenlijk ontwikkelen zij een of meerdere projectvoorstellen uit de Cultuurwinkel. Een In-Lab is *self-directing* en zelfredzaam. Het In-Lab heeft de mogelijkheid zelf gastdeelnemers uit te nodigen, presentaties rond hun voortgang te organiseren – met als doel: de kwaliteit en de eigenheid van de projecten te bevorderen en al doende het eigen talent ook in samenwerking met de ander wereldgericht te ontwikkelen. Het In-Lab weerspiegelt de plaats en rol van de kunstenaar in de samenleving. De kunstenaar weet dat zijn werk van de wereld en voor de wereld is. Autonomie is voor hem de geconcentreerde stilte voor de werkelijkheidssprong: in de wereld wil hij zijn, waar zijn werk zich openbaart, waar zijn werk de wereld is.

6.3.7. De spiegel

De Jan van Eyck Academie is doordrongen van het belang van reflectie, van het nadenken over de betekenis van wat gemaakt wordt. In de dingen mogen dan, zoals eerder gezegd, de ideeën zijn, zij moeten in denken en taal tot leven gewekt en communiceerbaar gemaakt worden. Reflectie op de Jan van Eyck Academie is de heldere spiegel in de ruimte van haar Labs. De Jan van Eyck Academie en de In-Labs nodigen schrijvers, wetenschappers, essayisten, critici en theoretici uit om mee te werken aan en te discussiëren over de ontwikkeling van de projecten, om die te plaatsen in andere kaders (sociologisch, antropologisch, psychologisch, literair, filosofisch).

Binnen het kader van reflectie wil de Jan van Eyck Academie elk jaar twee of drie getalenteerde jonge ‘schrijvers’ aan de In-Labs toevoegen om de processen te beschrijven en in een groter verband te plaatsen. In samenwerking met de faculteit Cultuur- en Maatschappijwetenschappen

van de Universiteit Maastricht zullen zij hun eigen begeleidende adviseurs hebben. Voor jonge schrijvers en aankomende critici en beschouwers is er nauwelijks professionele en/of hoogwaardige ruimte om zich te oefenen in het denken en schrijven over kunst. Hun bijdrage aan het (publieke) debat wordt node gemist evenals de meer bezonken beschouwingen die de ontwikkeling van de kunst en de vormgeving in een breder maatschappelijk perspectief plaatsen.

“Keiner,” schreef Nietzsche, “ist einfach Maler; alle sind Archäologen, Psychologen, In-Scene-Setzer irgendwelcher Erinnerung oder Theorie.”²⁹

Reflectie is dus ook een leerschool in schrijven en denken voor de JVEdeelnemers. In de *Spiegelreeks* van het Charles Nypels Lab zullen beschouwingen en uitkomsten van de In-Labs publiekelijk gemaakt worden. Het motto van die reeks evenals van dit beleidsplan is:

*Ze zeggen –
dat de kunst een spiegel is
die over de weg wandelt*³⁰

SPIEGELBEELD – 7

Nabeeld

Concreet betekent dit dat per jaar:

— Er tussen de 20 en 35 deelnemers aan de Jan van Eyck Academie verbonden zijn. Hiervan verblijft het grootste deel tussen de acht en twaalf maanden in de academie, een kleiner aantal tussen de zes en acht maanden of tussen de twee en zes maanden.

— De deelnemers hebben een ontwerp-, beeldende kunst- en/of beschouwende achtergrond maar hebben gemeenschappelijk dat hun doen en denken vanuit de beeldende kunst vorm krijgt.

— De deelnemers bepalen in samenspraak met de selectiecommissie, en afhankelijk van de aard van hun project en/of de reden van hun verblijf, de duur van hun verblijf.

— Zij worden begeleid door drie ‘vaste’ adviseurs (een voor beeldende kunst, een voor ontwerpen en een voor reflectie) en een wisselend aantal gastadviseurs, gevraagd en geselecteerd vanuit de In-Labs.

— Een In-Lab bestaat uit een vaste kern van vier tot zes deelnemers, mogelijk aangevuld met gastdeelnemers (toegevoegde expertise aan een In-Lab).

— De gastadviseurs en gastdeelnemers kunnen alle mogelijke maatschappelijke en professionele achtergronden hebben.

— JVEdeelnemers werken aan hun eigen project, een ‘adopted’ project, een presentatie en de organisatie van een masterclass of *summer course*. Deze veelzijdigheid weerspiegelt de veelzijdigheid van hun talent en de rijkdom van de kunst.

— Het gehele jaar door vinden op de Jan van Eyck Academie kleinere en grotere presentaties plaats die hun eigen publiek trekken en de bezoekers van het café-restaurant kunnen verrassen.

— Een keer per jaar is er een grote manifestatie/presentatie, een masterclass voor een groter publiek en een *summer course* voor kunstenaars, professionals uit de kunstwereld en geïnteresseerde ‘leken’ om zich te verdiepen, in een inspirerende context verder te werken en anderen te ontmoeten binnen een afwisselend programma.

— Daarnaast hebben de Hubert van Eyck Academie, de Labs en de Cultuurwinkel hun eigen programma’s en hun eigen publiek.

— Gezamenlijk levert dat een veelzijdige, open en levendige Jan van Eyck Academie die mede daardoor een belangrijke rol vervult in de ontwikkeling van jong en bewezen talent – en een inspirerende partner is voor de instellingen waar zij zowel regionaal als inter-nationaal mee samenwerkt.

1

Wereld. De wereld is tweeërlei. Enerzijds is zij wat Nietzsche schrijft in zijn *Nagelaten fragmenten*. Deel 7 [1887-1889]. Sun, Nijmegen, 1995, blz. 224: “We kunnen erin leven: bewijs van haar waarheid voor ons. [...] De wereld bestaat niet als wereld ‘op zich’, zij is in essentie een relationele wereld: zij heeft, al naar gelang de omstandigheden, vanuit elk punt een verschillend aanzien.” Anderzijds en het logische gevolg daarvan is de wereld de mensen. Noemde de modernist James Joyce het publiek nog het “duizendkoppige monster”, voor de Jan van Eyck is het publiek de relationele wereld waarin zij zichtbaar wil zijn.

2

Michel Foucault. *Dits et Ecrits. Schriften in vier Bänden. Erster band 1954-1969*. Suhrkamp, Frankfurt am Main, 2001, blz. 611.

3

Andersson Elffers Felix. *Postacademische instellingen beeldende kunst*. Utrecht, 30 november 2010.

4

Raad voor Cultuur. *Advies bezuiniging cultuur 2013-2016. Noodgedwongen keuzen*. Den Haag, 2011.

5

Plaatsen. Voor de Jan van Eyck Academie is een plaats een rekeneenheid die gelijkstaat aan € 50.000. In de werkelijkheid kunnen, afhankelijk van hun verblijfsduur, projectomvang, etc. meer kunstenaars gebruik maken van een plaats – zie ook beleidsplan blz. 35, 39. De kosten van een deelnemer zijn voor de periode van een jaar, inclusief huisvesting, € 47.500. Om als instelling goed te kunnen functioneren, moet aan een aantal basisvoorwaarden voldaan worden om de deelnemers te kunnen faciliteren en programma’s met en voor hen te ontwikkelen. Voor de Jan van Eyck Academie ligt de kritische ondergrens bij € 1.000.000. Zij vraagt met dit beleidsplan dus haar minimum aan.

6

Postacademische instelling. De Jan van Eyck Academie beschouwt zich als een experimentele werkplaats voor talentontwikkeling waar de deelnemers na hun academie opleiding op enigerlei moment terecht kunnen om hun talent te beproeven en te ontwikkelen in een internationale setting. Het is een halteplaats voor tijdelijk verblijf. Binnen het verplichte curriculum (zie blz. 22) volgen zij hun eigen weg – die leidt naar de wereld: postacademisch.

7

Basisinfrastructuur (BIS). Stelsel van instellingen die een vierjaarlijkse subsidie ontvangen van het ministerie van OCW op advies van de Raad voor Cultuur.

8

Miroirs vivants. In een van zijn brieven schrijft de zeventiende-eeuwse Duitse filosoof Leibniz dat de wereld op oneindige wijze door evenzoveel “levende spiegels”, – dat wil zeggen: bewustzijnsvormen – weerspiegeld wordt. In: *Historisches Wörterbuch der Philosophie*. Herausgegeben von Joachim Ritter und Karlfried Gründer. Band 9 Se-Sp. Schwabe Verlag, Basel, 1995, blz. 1381.

9

Onderzoeker/JVEdeelnemer. De Jan van Eyck Academie presenteerde zichzelf als een onderzoeksinstituut en noemde haar deelnemers dienovereenkomstig onderzoekers. Vanaf 2013 is de Jan van Eyck Academie een postacademische instelling met een curriculum waar haar deelnemers al werkend en onderzoekend aan deelnemen.

10

Rapport Andersson Elffers Felix, blz. 70.

11

Als in een glanzende spiegel. Volgens de Japanse Shinto-leer komen de dingen door concentratie tot stand – zoals, luidt het gezegde, de boogschutter, om zijn doel te treffen, zich concentreert op zijn innerlijk waarin alles als in een glanzende spiegel samenkomt.

12

Eutropolis. Ontwerp kaart: Maurer United Architects. Realisatie: Betawerk.

13

Bauhaus Manifest. Geschreven door Walter Gropius in 1919. Het eindigde met de zin: “*Das Endziel aller bildnerischen Tätigkeit ist der Bau.*”

14

Kunstenaar. Verzamelnaam voor ontwerper, beschouwer en beeldend kunstenaar. Zij delen eenzelfde midden: de wil de wereld te bevragen en in ideeën en beelden om te zetten zodat zij anders gaat glanzen.

15

Alleen in dingen zijn ideeën. William Carlos Williams, “Imaginations”. Geciteerd door Richard Sennett, *De ambachtsman. De mens als maker*. Meulenhoff, Amsterdam, 2011, blz. 168.

16

Charles Nypels. Zie voor uitgebreide biografie van deze

Maastrichtse typograaf, ontwerper en drukker: www.charlesnypels.nl/biography.html

17

Heimo. Zie voor meer informatie over Heimo en zijn plaats in de beeldhouwkunst van het Maasland: Prof. Dr. J.J. Timmers, *De kunst van het Maasdal*. 2 delen. Van Gorcum, Assen, 1971. Deel 1, blz. 216 e.v. En ook: Elizabeth den Hartog, *Romanesque Sculpture in Maastricht*. Bonnefantenmuseum, Maastricht, 2002, blz. 118-119.

18

FabLab. Zie: www.fablabzuidlimburg.nl

19

Werner Mantz. Zie voor uitgebreide biografie van deze in Maastricht woonachtige fotograaf: werner.mantz.wordpress.com/biografie/

20

Pierre Kemp. Zie voor levens- en werkbeschrijving: *Wiel Kusters, Pierre Kemp. Een leven*. Vantilt, Nijmegen, 2011.

21

Come said my soul... Walt Whitman, *Come said my soul. Leaves of grass, 1891-1892. Poetry and Prose*. The Library of America, New York, 1982, blz. 147.

22

And who is to say where / the harvest will stop? Robert Frost, *Gathering Leaves. Collected Poems, Prose & Plays*. The Library of America, New York, 1995, blz. 217.

23

Kunstenaarsgesprekken. In de maanden september tot en met december heeft de Jan van Eyck verschillende gesprekken en gespreksronden georganiseerd met betrokkenen en belangstellenden over de nieuwe koers van de academie, ook om er zeker van te zijn dat de plannen gedragen kunnen worden door de gebruikers, kunstenaars, curatoren, beleidsmakers en verantwoordelijke politici.

24

Max Dvorak. *Das Rätsel der Kunst der Brüder Van Eyck*. Piper, München, 1925.

25

Focus op Toptalent. HBO Raad, 5 juli 2011.

26

The European Graduate School Saas Fee. Zie voor meer informatie: <http://www.egs.edu>

27

Quick scan onderzoek realisatie geschatte inkomsten Jan van Eyck Academie 2003-2016. Addfin, Nijmegen, 15 januari 2012.

28

Quick scan toekomst huisvesting Jan van Eyck Academie RO groep. Onderzoek naar verschillende gebruiksmogelijkheden vrije ruimtes Jan van Eyck Academie. 12 december 2011.

29

Friedrich Nietzsche. *Nagelaten fragmenten*. Deel 6 [1885-1887]. Sun, Nijmegen, 2001.

30

Ze zeggen... Zbigniew Herbert, *De spiegel op de weg. Verzamelde gedichten*. De Bezige Bij, Amsterdam, 1999, blz. 530.

Afbeeldingen

Omslag – Detail *Deep Field*, opname van de **Hubble Space Telescope**. <<http://hubblesite.org/newscenter/archive/releases/2004/07/image/a/warn/>>. 14 februari 2012.

Omslag binnenzijde – **Anish Kapoor**, *Sky Mirror*, 2006. Brighton Festival 2009.

Blz. 1 – Detail uit *Giovanni Arnolfini en zijn bruid* van **Jan van Eyck**. Olie op paneel, 1434. National Gallery London.

Blz. 4 – **Marinus Boezem**, *L' Uomo Volente*. Performance Vleeshal Middelburg, 1979. Foto Wim Riemens. Collectie Vleeshal Middelburg.

Blz. 12 – **Wolfgang Joseph Kadoriza**, *Formatur in aurum*. Ets, 1709. Alchemistische werkplaats waar goud gemaakt wordt.

Blz. 16 – **Sanne Rous**, *Turning Faith the Other Way*. Olie op paneel, 2010. Privé collectie.

Blz. 28 – **Deel van het nieuwe logo Jan van Eyck Academie** – gebaseerd op de spiegel van Jan van Eyck, studie in 9 kleurvarianten. Ontwerp Jan van Eyck Academie (Jo Frenken / Lex ter Braak).

Blz. 30 – **Marijke van Warmerdam**, *Pedestal*. Zeefdruk op plastic spiegel, dibond, 2006.

Blz. 37 – **Job Koelewijn**, *Bonnet*. Foto, 1992.

Blz. 38 – **Nevin Aladag**, *City Language II*. Video, 2009.

BIJLAGE – 1

— Letter of Intent — Hubert van Eyck Academie

Onderstaande partijen verbinden zich aan het voornemen van de Stichting Jan van Eyck Academie om uiterlijk in mei 2012 de Stichting Hubert van Eyck Academie op te richten en notarieel vast te laten leggen en samen te werken aan het realiseren van de volgende driedelige doelstelling:

- 1 — De Hubert van Eyck Academie zal samenwerken met de Hogeschool Zuyd in het bijzonder de Toneelacademie, de Academie Beeldende Kunsten en het Conservatorium en de Universiteit Maastricht in het bijzonder de faculteit voor Cultuur- en Maatschappijwetenschappen door te adviseren bij de ontwikkeling van de I-Arts opleiding. De Hubert van Eyck Academie beoogt ook de verbinding te zijn tussen het internationale en interdisciplinaire onderzoekscurriculum van de Jan van Eyck Academie en het onderwijsprogramma voor de I-Arts opleiding. Daarnaast zal de Hubert van Eyck Academie waar nodig en waar van toepassing en in samenspraak met de bovengenoemde partijen, de I-Arts opleiding, onder nader af te spreken voorwaarden, voorzien van werkruimte, verblijfsruimte en een (internationaal) programma. De I-Arts opleiding is een initiatief van Hogeschool Zuyd en de Universiteit van Maastricht en is een interdisciplinaire opleiding voor kunstenaars, theatermakers en musici die de grenzen van hun eigen vakgebied willen overstijgen, die zoeken naar een andere creatieve ruimte en gebruik willen maken van de mogelijkheden van een of meerdere van de andere kunst disciplines.
- 2 — Zij zal in samenwerking met de eerder genoemde partijen, en onder nader af te spreken voorwaarden, mede uitvoering geven aan de verschillende masteropleidingen van de kunstopleidingen van Zuyd onder andere door het voorzien in werkruimte, het geven van inhoudelijke ondersteuning en door de begeleiding en het opzetten van een (internationaal) programma.
- 3 — Zij zal in samenwerking met bovengenoemde partners en anderen en het bedrijfsleven uit de Euregio een interdisciplinair residency-programma ontwikkelen. Dat wil zeggen dat de Hubert van Eyck Academie onderdak kan bieden aan internationale gasten (kunstenaars, theatermakers, musici, architecten, schrijvers, filosofen) die van betekenis kunnen zijn voor de stad, de provincie, de Euregio en de verschillende opleidingen. De gasten worden uitgenodigd om een tijd in de Hubert van Eyck Academie te verblijven (van twee tot zes maanden) en in de gelegenheid gesteld om studie te verrichten, een project te starten of af te ronden. Van hen wordt gevraagd, afhankelijk van de aard van hun professie en verblijf, een lezing te geven, een masterclass te leiden, een optreden te verzorgen, etc.

Deze gezamenlijke intentie zal in bestuurlijk, inhoudelijk en financieel opzicht voor 1 mei 2012 uitgewerkt worden en uiterlijk 1 juni 2012 effectief zijn.

Maastricht, 25 januari 2012

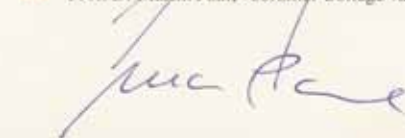
— Prof. Dr Cees Hamelink, voorzitter bestuur Jan en Hubert (i.o.) van Eyck Academie

— Drs Karel van Rosmalen, voorzitter College van Bestuur Hogeschool Zuyd

— Prof. Dr Martin Paul, voorzitter College van Bestuur Universiteit Maastricht

Colofon

Dit is de eerste uitgave in de *Spiegelreeks* van de Jan van Eyck Academie, een productie van het Charles Nypels Lab

Tekst: Lex ter Braak
Redactie: Petra Van der Jeught
Ontwerp: Jo Frenken

Druk: Walters, Maastricht
Afwerking: Handboekbinderij Geertsen, Nijmegen
Letters: Bontepike en Times
Papier: 100 g/m² Bioset, 90 g/m² Popset Californian Blue,
170 g/m² Popset Infra Violet

Letterontwerp hoofdstuktitels: **Pierre Bonten**, jaren tachtig vorige eeuw. De toenmalige huisschilder/huismeester van de Jan van Eyck Academie schilderde mededelingen op borden en muren in een door hem ontwikkeld lettertype. Dit is in 2009 door de afdeling Ontwerpen van de Jan van Eyck Academie ontwikkeld tot de *Bontepike*. Jens Schildt (ex-onderzoeker ontwerpen) legt nu de laatste hand aan een digitale versie. De *Bontepike* symboliseert het samengaan van academie en wereld.

Jan van Eyck Academie
Academieplein 1
6211 KM Maastricht
043 350 37 37
info@janvaneyck.nl
www.janvaneyck.nl